

ПРОЕКТ

ОБЛАСНА ПРОГРАМА розвитку малого і середнього підприємництва на 2019-2020 роки

1. Паспорт програми

1.	Ініціатор розроблення програми	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	доручення голови обласної державної адміністрації від 25 червня 2018 року № 51 „Про розроблення проекту обласної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2019-2020 роки”
3.	Розробник програми	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
4.	Співрозробники програми	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, вищі навчальні заклади, регіональна рада підприємців при обласній державній адміністрації, громадські об'єднання підприємців
5.	Відповідальний виконавець програми	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
6.	Учасники програми	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, ради об'єднаних територіальних громад, вищі навчальні заклади, регіональна рада підприємців при обласній державній адміністрації
7.	Термін реалізації програми	2019-2020 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	обласний бюджет, районні бюджети, Бережанський, Кременецький, Тернопільський, Чортківський міські бюджети, бюджети об'єднаних територіальних громад

9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	13880,0 тис. гривень
1)	кошти державного бюджету	1860,0 тис. гривень
2)	кошти обласного бюджету	9120,0 тис. гривень
3)	кошти місцевих бюджетів	2900 тис. гривень

ХАРАКТЕРИСТИКА
обласної програми розвитку малого і середнього
підприємництва на 2019-2020 роки

1.	Загальна характеристика регіону:		
	Площа території (тис. км кв.) – 13,8 Кількість населення (тис. чол.) - 1065,7 Специфіка – сільське господарство, переробна промисловість. Відсоток безробітних до всього працездатного населення (%) – 1,2		
2.	Дата затвердження Програми (найменування і номер відповідного рішення)		
3.	Головний замовник Програми Головний розробник Програми Співрозробники:	Тернопільська обласна державна адміністрація департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, об'єднані територіальні громади, вищі навчальні заклади, регіональна рада підприємців при обласній державній адміністрації, громадські об'єднання підприємців	
4.	Мета Програми	Створення цілісної та ефективної системи підтримки малого і середнього бізнесу, формування сприятливих умов для його сталого подальшого розвитку	
5.	Перелік пріоритетних завдань Програми	I. Упорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності. II. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка. III. Ресурсне та інформаційне забезпечення. IV. Формування інфраструктури підтримки підприємництва.	
6.	Очікувані кінцеві результати від реалізації	Дані станом на початок дії Програми	Очікувані показники

	Програми в динаміці змін цільових показників:		
	Кількість малих та середніх підприємств / кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. чол. населення, одиниць	4825/46	5030/48
	Чисельність працюючих у суб'єктів малого та середнього підприємництва (тис. осіб)	70,0	71,2
	Кількість фізичних осіб-підприємців	35000	36500
	Питома вага малого підприємництва у загальних обсягах реалізованої продукції (товарів, послуг) регіону (%)	33,0	34,0
	Надходження до бюджетів всіх рівнів від малого та середнього підприємництва (млн грн)	1800,0	1950,0
	Кількість об'єктів інфраструктури підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва (од.): - бізнес-центри - бізнес-інкубатори - технопарки - лізингові центри - фінансово-кредитні установи - фонди підтримки підприємництва - інноваційні фонди і компанії - інвестиційні фонди і компанії - інформаційно-консультативні установи (пункти)	7 3 - - 104 1 - 10 18	7 3 - - 104 1 - 10 58
	Кількість створених робочих місць у малому підприємстві	7900	8400

7.	Терміни і етапи реалізації Програми	2019 – 2020 роки
8.	Джерела фінансування Програми	Кошти державного, обласного, районних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Державного фонду підтримки фермерських господарств, міжнародних фінансових організацій, суб'єктів господарювання.
9.	Система організації контролю за виконанням Програми	Організаційний механізм управління реалізацією Програми включає постійно діючі і тимчасові громадські органи управління (регіональна рада підприємців при облдержадміністрації, комісії, робочі групи, тощо). Департаменти, управління облдержадміністрації, територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, обласні установи та організації, відповідальні за здійснення запланованих заходів, забезпечують реалізацію заходів обласної Програми у повному обсязі та у визначені строки. Щоквартально, до 15 числа місяця, наступного за звітним кварталом, надають інформацію про хід виконання Програми департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації для узагальнення, який в свою чергу інформує обласну державну адміністрацію, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

2. Стан розвитку малого та середнього підприємництва в області

Станом на 01.01.2018 в області здійснювали господарську діяльність 4481 мале і 227 середніх підприємств.

За структурним розподілом частка малих підприємств у загальній кількості підприємств області становить 95,14%, а частка середніх підприємств - 4,82%.

У розподілі малих підприємств за видами економічної діяльності у 2017 році основну частку – 23,8% займає сільське, лісове та рибне господарство, 19% – оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів. Вагому частку у галузевому розподілі займає промисловість – 15,7%, операції з нерухомим майном – 9,9%, будівництво – 8,2%. Також, 5%

займають підприємства у галузі професійної, наукової та технічної діяльності, 4,7% – діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, 3,7% – транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, 3,3% – інформація та телекомунікація.

Незначну частку у розподілі малих підприємств за видами економічної діяльності займає охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 2%, тимчасове розміщування й організація харчування – 1,8%, надання інших видів послуг – 2,9% (в тому числі фінансова та страхова діяльність – 0,8%, освіта – 0,4%, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – 0,4%).

Більшість суб'єктів середнього підприємництва працюють у промисловості – 41,8%, у сфері сільського, лісового та рибного господарства – 23,3%, на оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів припадає 12,8% середніх підприємств, 8,4% - транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, 5,3% - будівництво. На сферу адміністративного та допоміжного обслуговування припадає 3,1% середніх суб'єктів підприємництва, суб'єкти які здійснюють операції з нерухомим майном, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – по 1,8%, 0,9%. Підприємства за видом економічної діяльності тимчасове розміщування й організація харчування, займають по 0,4%.

За територіальним розподілом, як і в минулі роки, майже половина малих підприємств області розташована в обласному центрі – 2065 одиниць (46,08%), у Тернопільському районі зосереджено 8,2% від загальної кількості малих підприємств, Тербовлянському – 5,1%, Борщівському – 4,6%, і Гусятинському – 3,8%. Найнижчий цей показник у Бережанському, Підгаєцькому і Монастириському районах – відповідно 0,8, 1,1 і 1,2 відсотка.

Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у 2017 році становила 42 підприємства, що більше на 4 одиниці у порівнянні з 2016 роком.

Значно більшою від середньообласного показника є кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення у м. Тернопіль – 95 та в Тернопільському районі 55 одиниць.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) на малих підприємствах у 2017 році склав понад 19,1 млрд грн, що становить 31,95% загального обсягу реалізації.

На початок 2018 року чисельність зайнятих на малих підприємствах становить понад 27,6 тис. осіб, на середніх підприємствах – 41,2 тис. осіб. Крім того, в області зареєстровано 34,7 тис. підприємців - фізичних осіб.

Слід відзначити, що протягом останніх років спостерігається зростання надходження до бюджетів всіх рівнів від діяльності малого підприємництва.

За даними моніторингу, у 2017 році в області зареєстровано понад 5 тис. суб'єктів господарювання, з яких 504 юридичних осіб та понад 4,5 тис. фізичних осіб-підприємців. Впродовж січня-серпня 2018 року зареєстровано понад 3,1 тис. суб'єктів господарювання (346 юридичні особи та 2,6 тис. фізичних осіб-підприємців). Також, спостерігається позитивна динаміка щодо збільшення кількості зареєстрованих юридичних і фізичних осіб підприємців, зокрема, кількість юридичних осіб зареєстрованих у січні-серпні 2018 року зросла на 286 осіб, та фізичних осіб-підприємців на 215 осіб.

За рахунок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності у 2017 році створено 8,1 тис. робочих місць, а за січень-серпень 2018 року – 4,7 тис. робочих місць.

Важливу роль у формуванні загального економічного потенціалу області, забезпеченні потреб населення в товарах і послугах здійснює підприємництво у сфері торгівлі, ресторанного господарства та побутового обслуговування.

У 2017 році оборот роздрібної торгівлі по області становив 11,68 млрд гривень (за I півріччя 2018р. – близько 6 млрд грн, що в порівнянних цінах на 8,4% більше, ніж у відповідному періоді 2017р.), зокрема роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі склав 6,54 млрд грн (за I півріччя 2018р. – 3,3 млрд грн, що в порівнянних цінах на 4,9% більше, ніж у відповідному періоді 2017р.).

Очікуваний обсяг обороту роздрібної торгівлі за 2018 рік – 13,5 млрд грн, зокрема підприємств торгівлі (юридичних осіб) – 7,3 млрд грн, що відповідно на 15,6% та 11,6% більше показника 2017 року.

У загальному обсязі роздрібного товарообороту області понад 60% займає товарооборот підприємств торгівлі, які розміщені в м. Тернопіль.

Кількість об'єктів роздрібної торгівлі підприємств (юридичних осіб), які здійснювали діяльність із роздрібної торгівлі станом на 01.01.2018 р. склала 801 одиницю 2017 року, торгова площа яких становить 97,5 тис. м. кв.

Обсяг нефінансових послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг у 2017 року склав 5,5 млрд грн (46,5% більше від показника 2016 року), за I квартал 2018 р. – 1,28 млрд грн, що на 34% більше, ніж у відповідному періоді 2017 р. (очікуваний за 2018р. – 6,4 млрд грн).

Найбільші обсяги реалізованих послуг припадають на сферу транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, сферу інформації та телекомунікацій, а також сферу освіти.

У 2017 році в оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів залучено 230 млн грн капітальних інвестицій, в сферу тимчасового розміщування та з організації харчування – 7,2 млн грн, що відповідно на 25,9% та 18,7% більше, ніж в попередньому році.

Тернопільщина на сьогодні є однією з найактивніших областей в Україні в питаннях формування ефективної місцевої політики розвитку малого і середнього підприємництва.

Зокрема, Тернопільщина є першою із областей України де розроблено та затверджено рішенням Тернопільської обласної ради від 22 вересня 2016 року № 318 Стратегію розвитку малого та середнього підприємництва в Тернопільській області на 2016-2020 роки. На виконання даної стратегії в області проводиться системна робота щодо покращення підприємницького середовища.

Тернопільською обласною державною адміністрацією, відповідно до вимог Закону України „Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” (далі – Закон), впродовж 2017-2018 років проводилась діяльність з підготовки, прийняття, перегляду ефективності регуляторних актів.

Для забезпечення відкритості регуляторної діяльності, інформація про проведену роботу в даній сфері розміщується на офіційному веб-сайті облдержадміністрації у розділі „Регуляторна політика”.

Згідно вимог Закону, облдержадміністрацією щороку розробляється, затверджується та оприлюднюється план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на наступний рік. Так, 15 грудня 2017 року затверджено план на 2018 рік (зі змінами від 02.04.2018р.).

На веб-сайті обласної державної адміністрації розміщено реєстр діючих регуляторних актів голови обласної державної адміністрації та звіти про відстеження їх результативності.

На сьогодні діє 4 розпорядження голови облдержадміністрації, що мають регуляторний вплив на діяльність суб'єктів господарювання. В основному, це розпорядчі документи голови обласної державної адміністрації, якими запроваджено регулювання цін (тарифів) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, тверде паливо, що відпускається населенню для побутових потреб, а також розпорядження, яким затверджено Порядок надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами поза межами населених пунктів.

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 394 „Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996р. № 1548 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України” в області видано розпорядження голови облдержадміністрації від 04.07.2017 № 387-од (зареєстроване в Головному територіальному управлінні юстиції у Тернопільській області 12.07.2017 року за № 96/907), яким скасовано дію нормативних актів щодо запровадженого державного регулювання цін на продовольчу групу товарів та ряд послуг. Прийняття зазначених рішень здійснено з метою дерегуляції у сфері ціноутворення та усунення адміністративних перешкод у сфері ведення господарської діяльності та розвитку конкуренції.

Облдержадміністрацією, з метою підвищення обізнаності серед представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування законодавства в сфері регуляторної діяльності та дотримання вимог при розробці регуляторних актів, проводяться навчальних заходи.

Так, за сприяння Програми USAID „Лідерство в економічному врядуванні” проведено навчальний семінар-практикум „Аналітичний підхід до розробки регуляторних актів: визначення проблем та пошук рішень”, в якому взяли участь представники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, громадських та бізнес-об'єднань.

Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації спільно з працівниками Сектору державної регуляторної служби в області проведено семінар для представників об'єднаних територіальних громад з питань роз'яснень вимог законодавства в сфері регуляторної політики та дотримання органами місцевого самоврядування процедури прийняття рішень (регуляторних актів) у сфері господарської діяльності.

З метою створення зручних та доступних умов для отримання громадянами та суб'єктами господарювання якісних адміністративних послуг, забезпечення сприятливого бізнес-клімату, запобігання проявам корупції та усунення різного роду посередництва під час їх надання, а також відповідно до Закону України „Про адміністративні послуги” в області діє 25 центрів надання

адміністративних послуг у всіх 17 районах, 4 містах обласного значення – Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків, а також у Золотниківській, Підволочиській, Скалатській і Шумській об'єднаних територіальних громадах.

Протягом січня-липня 2018 року центрами надання адміністративних послуг надано 142,7 тис. послуг, із них 64,5 тис. - у сфері землевпорядкування та 36,8 тис. - з питань реєстрації. У порівнянні з січнем-липнем 2017 року кількість наданих послуг збільшилася на 37,2%.

Станом на 1 серпня 2018 року за надані адміністративні послуги через центри надання адміністративних послуг до державного, районних, міських та селищних бюджетів надійшло коштів на суму 6036 тис. гривень, з них:

- у сфері державної реєстрації 4134,2 тис. грн, зокрема, до державного бюджету надійшло 306,7 тис. грн, до районних бюджетів - 3014,5 тис. грн, міських бюджетів - 790,7 тис. грн та селищних бюджетів - 22,3 тис. гривень;

- у сфері земельних відносин 1557,2 тис. грн, зокрема, до державного бюджету надійшло 140,1 тис. грн, до районних бюджетів - 328,1 тис. грн, до міських бюджетів - 770,4 тис. грн та селищних бюджетів - 318,6 тис. гривень;

- інші платні адміністративні послуги 344,6 тис. грн, зокрема, до державного бюджету надійшло 111,1 тис. грн, до міських бюджетів - 216,8 тис. грн та селищних бюджетів - 16,7 тис. гривень.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2017 р. № 736-р „Деякі питання створення та забезпечення функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі „Прозорий офіс” затверджено перелік об'єднаних територіальних громад, що мають намір створити та забезпечити функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі „Прозорий офіс”.

У даний перелік увійшли Байковецька, Великогаївська, Великодедеркальська сільські та Мельнице-Подільська і Скала-Подільська селищні об'єднані територіальні громади.

Міністерством соціальної політики України, відповідно до порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі „Прозорий офіс”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2017 № 779 (зі змінами) та за підсумками засідання робочої групи, яке відбулося 23.02.2018 року прийнято рішення щодо надання Байковецькій, Великодедеркальській сільським та Мельнице-Подільській і Скала-Подільській селищним об'єднаним територіальним громадам субвенції з державного бюджету в сумі понад 12,2 млн гривень. Сума співфінансування об'єднаних територіальних громад склала 2425,7 тис. гривень.

Водночас розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 620-р до переліку об'єднаних територіальних громад, що мають намір створити та забезпечити функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі „Прозорий офіс” включено Козлівську селищну об'єднану територіальну громаду.

Також, підготовлено та направлено Міністерству соціальної політики України пропозиції щодо включення Борщівської, Заводської, Залозецької,

Золотопотіцької, Лановецької, Тербовлянської, Товстенської, Хоростківської об'єднаних територіальних громад в перелік громад, що мають намір створити та забезпечити у 2019 році функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі „Прозорий офіс”.

Облдержадміністрацією забезпечено методичний супровід об'єднаних територіальних громад щодо участі у Фазі впровадження Програми „U-LEAD з Європою” та подання заявок для отримання допомоги на створення/модернізацію центрів надання адміністративних послуг. Після розгляду поданих заявок від Тернопільської області, експертами Програми відібрано Байковецьку, Борсуківську сільські, Козлівську, Скала-Подільську селищні, Шумську міську об'єднані територіальні громади, а також місто Чортків для участі у I Фазі впровадження у частині створення/модернізації центрів надання адміністративних послуг, а також Великогаївську та Трибухівську об'єднані територіальні громади для участі у II Фазі впровадження.

Також в області проводиться робота щодо реалізації пілотного проекту із запровадження електронних послуг.

На сьогодні через портал Ternopil.gov.org.ua для громадян і суб'єктів господарювання області запроваджено 148 послуг в електронній формі, серед яких: звернення до посадових осіб та запити на отримання публічної інформації, реєстрація/зняття з реєстрації громадян (місце проживання) та суб'єктів господарювання, видача/заміна паспортів громадянина України (в тому числі для виїзду за кордон), послуги в сфері земельних відносин, нерухомості, отримання дозвільних документів, витягів, довідок від органів виконавчої влади, соціальні послуги тощо.

Для надання методичної допомоги у впровадженні електронної системи державних закупівель департаментом економічного розвитку і торгівлі обласної державної адміністрації за участю агентів „ПРОЗОРРО”, а також представників авторизованих електронних майданчиків починаючи з жовтня 2015 року проведено 16 безкоштовних навчальних семінарів на обласному та 27 - на районному рівнях, якими охоплено всі райони області. В результаті, з початку запровадження системи, станом на 27.09.2018 в області зекономлено 980,0 млн гривень. Суб'єкти малого та середнього бізнесу області активно беруть участь у закупівлях та виграють тендери, оголошені замовниками по всій території України. Так, станом на 27.09.2018 із загальної кількості закупівель, що відбулися на території України, 35690 тендерів відбулися за участю 3865 постачальників, які зареєстровані у Тернопільській області. Очікувана вартість по даних закупівлях становить майже 37,0 млрд гривень, у тому числі сума виграних пропозицій – 13,8 млрд гривень (30553 виграні пропозиції). Підписано договорів на загальну суму 13,2 млрд гривень.

В області активно триває процес реформування системи підтримки малого та середнього бізнесу. Одним з пріоритетів у роботі місцевих органів влади на сьогодні є покращення бізнес-клімату, налагодження партнерських відносин між владою та бізнесом, розбудова інфраструктури підтримки підприємництва в регіоні, а також полегшення та розширення доступу до фінансових ресурсів.

Завдяки ефективній співпраці під час реалізації в області проекту „Підвищення інвестиційної привабливості України та конкурентоспроможності

регіонів” у рамках програми „Польська допомога для розвитку – 2016” впродовж 2016-2017 років розроблено Концепцію створення регіонального Центру підтримки підприємництва, мережі відповідних Центрів у Бережанському, Кременецькому та Чортківському районах, а також консультативних пунктів в ОТГ області.

28.11.2017 року відбулось офіційне відкриття регіонального Центру підтримки підприємництва, та з початку 2018 року почали функціонувати відповідні Центри у Бережанському, Кременецькому та Чортківському районах, якими для суб’єктів малого та середнього бізнесу області та особам, які мають на меті започаткувати власну справу на безкоштовній основі надаються інформаційно-консультативні послуги щодо реєстрації, правил та умов ведення господарської діяльності, можливостей виходу на нові ринки, участі у проектах та програмах міжнародно-технічної допомоги, тощо.

З метою надання суб’єктам малого та середнього бізнесу області інформаційно-консультативних послуг з найактуальніших питань ведення підприємницької діяльності через Центри підтримки підприємництва – розширюється мережа співробітництва, шляхом укладання меморандумів про співпрацю з органами державної влади та бізнес-об’єднаннями, банківськими установами області та іншими зацікавленими сторонами. Так, станом на сьогодні, в рамках укладених 28 угод (меморандумів) про співпрацю, представники малого та середнього бізнесу області зможуть отримати понад 60 інформаційно-консультативних послуг з найактуальніших питань ведення підприємницької діяльності.

Станом на сьогодні, завдяки ефективній роботі мережі Центрів підтримки підприємництва надано понад 600 інформаційно-консультативних послуг діючим та потенційним суб’єктам МСП області та підготовлено 11 установчих документів для започаткування бізнесу.

В рамках реалізації заходів обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2017-2018 роки, організовано та проведено 35 інформаційно-навчальних заходів з актуальних питань ведення бізнесу, якими охоплено близько 1200 осіб (семінари, тренінги, наради, бізнес-сесії, майстер-класи, бізнес-інтенсиви, панельні дискусії, промоційні заходи).

Так, для підвищення компетенцій менеджерів експортно- та імпорто-орієнтованих підприємств області шляхом участі у бізнес-сесіях, у співробітництві з Програмою „Fit for Partnership with Germany”, у 2017 та 2018 роках було відібрано 12 представників місцевого бізнесу для проходження стажування на успішних підприємствах Німеччини.

Впродовж 2017 року представники малого та середнього бізнесу області систематично приймали участь у семінарах, що відбувалися в рамках циклу тренінгів по навчальній програмі „Комплексний підхід до експорту як запорука міжнародного успіху компанії”, під час проходження якої, учасники мали змогу вивчити потенційні ринки, основні аспекти експортного бізнес-планування, отримати знання, необхідні для пошуку партнерів та керування бізнес-контактами, практичні поради щодо основних аспектів побудови ефективної співпраці із закордонним партнером.

8 грудня 2017 року в рамках Програми „Діалог заради сприяння торгівлі” було проведено бізнес-платформу “Діалог заради інституційної підтримки МСБ

з питань експорту”. На зазначеному заході учасники обговорили зміни в законодавстві стосовно експорту українських товарів до країн ЄС, питання пов’язані з видачею сертифікатів із перевезення товарів форми EUR.1 і надання українським підприємствам статусу уповноваженого експортера.

Завдяки співпраці з Проектом ЄС/ПРООН “Зміцнення бізнес-об’єднань малих і середніх підприємств” представники районних рад з питань розвитку малого та середнього підприємництва та суб’єкти господарювання області приймали участь у тренінгу на тему: “Роль, завдання та функції ради підприємців”, під час якого отримали практичні інструменти щодо механізмів побудови взаємодії влади із бізнесом та про роль рад підприємців у забезпеченні цієї співпраці під час представлення інтересів малого та середнього бізнесу. Також, з даною метою впродовж 30.11-16.12.2017 року представники регіонального центру підтримки підприємництва брали активну участь у навчальній Програмі управлінського розвитку “Приватно-публічний діалог”.

В рамках партнерства Тернопільського регіонального центру підтримки підприємництва із ГО “Клуб ділових людей” 06 грудня 2017 року та 19 квітня 2018 року проведено бізнес-інтенсиви “Матриця успішного бізнесу” для представників МСП Тернопільщини. Програма заходу включала обговорення стратегії побудови успішної моделі бізнесу, правильну послідовність формування його структури та основні аспекти маркетингу в діяльності як інструменту збільшення прибутку тощо.

04 квітня 2018 року відбувся семінар “Створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу/фермерського господарства “з нуля”. Під час заходу суб’єкти господарювання області дізналися про умови створення таких кооперативів/фермерських господарств, діючі державні, регіональні програми підтримки діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів/фермерських господарств, порядок здійснення державної реєстрації, особливості оподаткування, оформлення трудових відносин та дотримання законодавства з питань праці і відповідальність за його порушення при створенні та діяльності юридичних осіб.

В рамках Міжнародного інвестиційного форуму „Тернопільщина INVEST” проведено панельну дискусію: „Інструменти підтримки МСП”, що об’єднала близько 100 учасників, серед яких: бізнес-об’єднання області, представники діючого бізнесу та потенційні суб’єкти господарювання, провідні підприємства-експортери.

Разом з тим, 15 та 25 червня цього року, в області проведено бізнес-форум з відновлюваної енергетики за участю голландських компаній RIV Biobased Energy Ukraine та представників Посольства Королівства Нідерландів в Україні, а також Нідерландсько-український бізнес-форум з питань розвитку сільського господарства, зокрема переробки продукції ягідництва. У обох заходах взяли участь підприємці області, представники голландського бізнесу, керівництво області та делегація Посольства Королівства Нідерландів в Україні під головуванням Надзвичайного та Повноважного Посла Королівства Нідерландів в Україні.

За експертного супроводу Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) „Лідерство в економічному врядуванні” (LEB) у 2017 році було розроблено Концепцію створення бізнес-інкубатора (на базі

Тернопільського міськрайонного центру зайнятості), затверджено Положення про конкурсний відбір на участь у Програмі інкубації (розміщення та/або отримання переліку певних видів послуг в бізнес-інкубаторі) та прийнято доручення голови обласної державної адміністрації від 21 липня 2017 року №55 “Про конкурсну комісію з відбору учасників на участь в Програмі інкубації”.

Наприкінці 2017 року було оголошено конкурс на участь у бізнес-інкубаторі, та відібрано 17 учасників, які реалізують свої бізнес-ідеї в різних галузях, починаючи від створення сільськогосподарських кооперативів та фермерських господарств, комплексу оздоровлення бджолопродуктами, обробки та розпилення природного каменю, вирощування та реалізації зелені, створення ІТ-продуктів до впровадження біоенергетичних проектів та інші.

Як результат, станом на сьогодні: 1 учасник бізнес-інкубатора пройшов бізнес-стажування у Німеччині за Програмою GIZ „Fit for Partnership with Germany” у 2018 році, та ще 1 пройде стажування за Програмою у 2019 році, 4 – пройшли успішне навчання по написанню бізнес-планів з реалізації інвестиційних проектів, 4 – заснували власну справу (СОК „Сади ветеранів АТО”, ФГ „Добра справа”, заклад громадського харчування „Testy”, СОК „Український кластер виробників равликів” – в складі якого почало здійснювати свою діяльність 28 новостворених суб’єктів підприємницької діяльності. Кооператив має тенденцію до розширення).

Тернопільська область і надалі приймає активну участь у реалізації проектів міжнародно-технічної допомоги, які сприяють формуванню позитивного бізнес-клімату.

Так, в рамках співпраці обласної державної адміністрації з Проектом „Лідерство в економічному врядуванні” (ЛЕВ), спільно з громадською організацією “Центр стратегічного розвитку та реформ” розроблено Дорожню карту розвитку малого і середнього підприємництва демобілізованих учасників бойових дій в зоні АТО Тернопільської області.

Тернопільщина й надалі прийматиме участь у реалізації проекту з польськими партнерами, що триватиме впродовж 2019 року під назвою „Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та польсько-українського економічного співробітництва”.

У рамках укладеного меморандуму про партнерство між Тернопільською облдержадміністрацією, Програмою „U-LEAD з Європою” та Офісом залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest, в області реалізується пілотний Проект „Розвиток інституційної спроможності в залученні інвестицій на регіональному рівні: Тернопільська область”, що сприятиме, залученню інвестиційних ресурсів, розбудови інвестиційної інфраструктури та професійних інституцій для залучення та супроводу інвесторів, а також посиленню конкурентоспроможності регіону. Разом з тим, реалізація Проекту сприятиме покращенню підприємницького бізнес-середовища, в контексті налагодження міжнародної кооперації та реалізації спільних інвестиційних проектів.

Задля стимулювання та активізації підприємницької діяльності, сприяння соціальній відповідальності малого і середнього підприємництва під час реалізації громадських ініціатив, впродовж травня поточного року у Бережанському, Збаразькому та Монастирському районах області проведено тренінгові заняття по підготовці мікрогрантових заявок в рамках програми

„Підвищення економічної самоорганізації, мікропідприємництва та самозайнятості сільських мешканців” конкурсу „Село. Кроки до розвитку”. За результатами яких, представниками вищезгаданих районів області підготовлено 8 мікрогрантових заявок, 7 з яких визнано переможцями.

У співпраці з Фондом Міжнародної солідарності Республіки Польща здійснено супровід підготовки проекту в напрямку підтримки децентралізації для Гусятинської ОТГ „Інвентаризація земель Гусятинської ОТГ” (фінансова допомога Фонду – 30,0 тис. євро).

Одночасно, з метою підвищення доступу суб’єктів господарювання області до кредитних ресурсів, 18.01.2018 р. між Тернопільською обласною державною адміністрацією та Німецько-Українським фондом укладено угоду про партнерство.

Так, 8 серпня 2018 року затверджено розпорядженням голови обласної державної адміністрації № 603-од та зареєстровано Головним територіальним управлінням юстиції у Тернопільській області № 56/972 „Порядок використання коштів передбачених в обласному бюджеті, на часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків для суб’єктів малого та середнього підприємництва Тернопільської області”, згідно якого суб’єкти малого та середнього підприємництва мають змогу залучити фінансові ресурси за кредитним договором укладеним з банком-партнером Німецько-Українського Фонду під 7,5 % у гривні.

Також, у вересні поточного року укладено угоди про співробітництво між департаментом економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації та банками-партнерами Німецько-українського Фонду, що уповноважені укладати кредитні договори для здійснення часткового відшкодування відсоткових ставок, згідно вищезазначеного Порядку.

Систематично на офіційному веб-сайті облдержадміністрації та на сторінці департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації та мережі центрів підтримки підприємництва у мережі Фейсбук розміщується актуальна інформація для суб’єктів малого та середнього бізнесу щодо участі у Проєктах, які пропонують Програми міжнародної технічної допомоги, комерційні пропозиції іноземних компаній, а також інформація щодо проведення і можливості участі суб’єктів господарювання області в міжнародних заходах економічного характеру, виставках-ярмарках тощо.

Важливим напрямком роботи органів виконавчої влади області залишається формування відносин влади і бізнесу на партнерських засадах та узгодження спільних дій для покращення бізнес-середовища в регіоні.

Від так, на виконання доручення голови обласної державної адміністрації від 15 березня 2017 року № 21 “Щодо створення рад з питань розвитку малого та середнього підприємництва при районних державних адміністраціях”, районними державними адміністраціями затверджено склад рад з питань розвитку малого та середнього підприємництва при райдержадміністраціях (із числа представників суб’єктів господарювання та громадських організацій підприємців) та положення про відповідні ради.

З даною метою, за 2017 року – ІІІ квартал 2018 року, проведено 38 засідань рад підприємців, на яких розглядалися питання щодо нововведень у законодавстві стосовно планових перевірок представників бізнесу органами

державного нагляду (контролю) на дотримання вимог трудового законодавства, зміни у Податковому Кодексі, підвищення рівня мінімальної заробітної плати, здійснення державних закупівель товарів, робіт та послуг з використанням системи “ProZorro”.

З метою підтримки малого та середнього підприємництва в частині надання фінансової допомоги фермерським господарствам, Українським державним фондом підтримки фермерських господарств у 2017 році надано кредитів на суму 1495 тис. грн., кошти отримали 7 фермерських господарств області.

В Тернопільській області проводиться активна робота щодо створення на територіях міст Тернопіль та Чортків перших в регіоні індустріальних парків.

Чортківською міською радою, розробляється містобудівна документація (генерального плану міста Чортків), котра передбачає експлуатацію Західної промислової зони. Промислова ділянка площею 38,2 га передбачена під створення індустріального парку “WestChortkiv”. На даний час триває виготовлення проектно-кошторисної документації на підведення комунікацій водопостачання та водовідведення до вказаних ділянок.

Разом з тим, Тернопільською міською радою прийнято рішення “Про надання дозволу на складання проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 15,0 га для облаштування індустріального парку по вул. Микулинецька комунальному підприємству “Підприємство матеріально-технічного забезпечення” Тернопільської міської ради”. Рішенням сесії Тернопільської міської ради від 16.03.2018 року було виділено 75,0 тис. гривень на розроблення Концепції індустріального парку. Наказом Мінекономрозвитку від 19.09.2018 року № 1318 індустріальний парк „Тернопіль” включений до реєстру індустріальних (промислових) парків.

Поряд з цим, в рамках реалізації в області пілотного Проекту „Розвиток інституційної спроможності в залученні інвестицій на регіональному рівні: Тернопільська область”, експертами Програми „U-LEAD з Європою” та Офісу залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest, впродовж 23-24 травня поточного року проведено огляд земельних ділянок для розміщення потенційних Індустріальних парків у Бережанському, Лановецькому, Збаразькому та Чортківському районах.

З метою надання інформаційної, консультативної та методичної підтримки суб’єктам підприємницької діяльності при обласній та районних державних адміністраціях, при територіальних підрозділах центральних органів влади в області функціонують „гарячі лінії”, через які впродовж 2017 року – III квартал 2018 року надано близько 250 консультацій представникам бізнесу області.

Разом з тим, територіальними органами центральних органів виконавчої влади проводиться робота щодо сприяння започаткуванню та веденню підприємницької діяльності.

Територіальними органами Головного управління ДФС протягом січня 2017 - червня 2018 року у Тернопільській області проведено 358 сеансів телефонного зв’язку “гаряча лінія”, які в основному стосувались застосування положень податкового та митного законодавства, ЄСВ та інших нормативно-правових актів.

Також, обласна служба зайнятості проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу серед безробітних щодо започаткування власної справи та організовує навчання безробітних за напрямом “Менеджмент малого підприємництва”.

Протягом 2017-2018 років 502 роботодавцям компенсовано витрати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування 656 безробітних, працевлаштовано 17 вимушено переміщених осіб за рахунок компенсації витрат роботодавцеві на оплату праці.

З січня 2017 року – по червень 2018 року обласним центром зайнятості надано 1063 консультації з питань організації та провадження підприємницької діяльності з питань трудового та податкового законодавства.

Одночасно службою зайнятості, протягом січня 2017 року – червня 2018 року проведено:

- 45 “круглих столів” з роботодавцями;
- 243 ярмарки та міні-ярмарки вакансій, в яких взяли участь 272 роботодавці та 3621 шукач роботи, з яких 534 особи були працевлаштовані;
- 64 „Дні відкритих дверей центру зайнятості”;
- 86 „Дні відкритих дверей на виробництві”;
- 104 „Презентацій роботодавця”.

Проблемні питання розвитку малого і середнього підприємництва:

- відсутність фінансово-кредитних інструментів підтримки стартапів та висока вартість кредитних ресурсів для бізнесу;
- часті зміни законодавства (що регулює підприємницьку діяльність) та підзаконних актів;
- незначна чисельність експортно-орієнтованих суб'єктів господарювання;
- недостатня інформаційна та правова обізнаність суб'єктів підприємництва;
- недостатня кількість висококваліфікованого персоналу;
- низький рівень впровадження інноваційної продукції та технологій у малому бізнесі.

3. Головна мета та завдання Програми

Обласна Програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2019-2020 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до законів України „Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”, „Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні”, „Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, Стратегії розвитку Тернопільської області на період до 2020 року, Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Тернопільської області на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 22 вересня 2016 року № 318 та методичних рекомендацій відповідно до наказу Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва від 18 вересня 2012 року № 44 „Методичні рекомендації щодо

формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва” і визначає сукупність заходів, розроблення і реалізація яких здійснюється на регіональному рівні.

Головною метою програми є створення цілісної та ефективної системи підтримки малого і середнього бізнесу, формування сприятливих умов для його сталого розвитку, результатом якого буде зростання зайнятості та покращення добробуту населення.

Основними завданнями Програми є:

- усунення зайвих та удосконалення ефективних регуляторних бар’єрів;
- сприяння розвитку діалогу між бізнесом та владою;
- поглиблення міжрегіонального та міжнародного співробітництва у сфері малого бізнесу, сприяння виходу малого і середнього підприємництва області на нові ринки інших областей України та експорту продукції закордон;
- здешевлення фінансово-кредитних ресурсів для бізнесу;
- організація підготовки та перепідготовки кадрів для малого та середнього бізнесу;
- розбудова інфраструктури підтримки підприємництва в області.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв’язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання Програми

Розв’язання існуючих проблем малого та середнього підприємництва, відповідно до розробленого комплексу взаємопов’язаних та узгоджених заходів, спрямованих на реалізацію державної політики щодо вирішення проблем розвитку малого підприємництва передбачено реалізувати за наступними напрямками:

- упорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності завдяки здійсненню комплексу заходів щодо реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, проведення семінарів-навчань для представників органів влади та суб’єктів господарювання стосовно роз’яснення законодавства, яке застосовується у сфері підприємництва тощо;

- надання фінансово-кредитної підтримки малому і середньому підприємництву шляхом:

- здійснення часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами для суб’єктів малого та середнього підприємництва Тернопільської області, спільно, у партнерстві з Німецько-українським Фондом, через уповноважені банки-партнери, з якими департаментом економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації укладено угоди про співробітництво;

- надання фінансової допомоги Державним фондом підтримки фермерських господарств селянським (фермерським) господарствам;

- компенсації роботодавцям фактичних витрат на створення робочих місць у розмірі єдиного соціального внеску, виплативши одноразову допомогу з безробіття з метою залучення безробітних до відкриття власної справи тощо.

- ресурсного та інформаційного забезпечення, формування інфраструктури підприємництва шляхом:

- здійснення перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва та організації професійного навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації безробітних для зайняття підприємницькою діяльністю;
- створення консультативних пунктів для бізнесу в ОТГ області, підвищення знань, навичок та кваліфікації працівників центрів підтримки підприємництва;
- проведення семінарів, тренінгів, навчання, тощо для працівників центрів підтримки підприємництва та консультативних пунктів з підвищення їх професійної компетентності (до рівня консультантів);
- проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, зустрічей, тощо для представників бізнесу області;
- створення єдиного регіонального інформаційного ресурсу (веб-сайту) для підприємців;
- створення промоційного відео-ролика щодо діяльності інфраструктури підтримки підприємництва в області;
- проведення широкомасштабної інформаційної кампанії щодо підтримки бізнесу, що здійснюється на місцевому рівні та виготовлення необхідної промоційної, методичної та рекламної продукції.

Термін реалізації Програми – 2019-2020 роки.

Заходи Програми передбачено реалізовувати за рахунок коштів державного бюджету – 1860 тис. гривень, обласного бюджету – 9120 тис. гривень, районних, міських міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджетів – 2900 тис. гривень.

Окремі заходи Програми передбачено здійснити за рахунок коштів Державного фонду підтримки фермерських господарств, коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, коштів державного бюджету в рамках реалізації проекту регіонального розвитку „Створення мережі об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва у Тернопільській області” (за рахунок коштів секторальної підтримки ЄС), навчальних закладів (згідно з кошторисними витратами та прийнятими рішеннями), проектів/програм міжнародної технічної допомоги.

Ресурсне забезпечення Програми

			тис. гривень
Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	2019 рік	2020 рік	Усього витрат на виконання програми
Обсяг ресурсів, усього, в тому числі:	6645,0	7235,0	13880,0
державний бюджету	1520,0	340,0	1860,0
обласний бюджет	3710,0	5410,0	9120,0
районні, міські, міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджету	1415,0	1485,0	2900,0

5. Заходи обласної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2019-2020 роки

№ з/п	Зміст заходу	Строк виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Вартість (тис. гривень)
1	2	3	4	5	6
5.1.Упорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності					
5.1.1	Розроблення та затвердження плану підготовки проектів регуляторних актів на наступний календарний рік, оприлюднення його на веб-сайті облдержадміністрації	до 15 грудня щороку	департамент економічного розвитку і торгівлі спільно з структурними підрозділами облдержадміністрації	не потребує	-
5.1.2.	Забезпечення погодження проектів нормативно – правових актів з питань регулювання підприємницької діяльності в Державній регуляторній службі України	постійно	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, органи місцевого самоврядування (за згодою)	не потребує	-
5.1.3.	Проведення базових, повторних і періодичних відстежень результативності діючих регуляторних актів із залученням громадських об'єднань підприємців	постійно	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, органи місцевого	не потребує	-

			самоврядування (за згодою)		
5.1.4.	Здійснення моніторингу реалізації регуляторної політики в сфері господарської діяльності	постійно	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сектор Державної регуляторної служби України у Тернопільській області (за згодою)	не потребує	-
5.1.5.	Організація та проведення спеціалізованих навчальних семінарів для відповідальних фахівців місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування із залученням експертів з питань забезпечення реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, сектор Державної регуляторної служби у Тернопільській області, експерти, громадські об'єднання (за згодою)	обласний бюджет	2019 рік – 20,0 2020 рік – 20,0
5.1.6.	Організація та проведення тематичних круглих столів, тренінгів, семінарів, навчань, зустрічей та обговорень з питань забезпечення реалізації прав у здійсненні державної регуляторної політики, з громадськими об'єднаннями суб'єктів	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, сектор Державної регуляторної служби у Тернопільській області,	обласний бюджет	2019 рік – 10,0 2020 рік – 10,0

	підприємницької діяльності, представниками бізнесу, наукових установ, експертами		експерти, громадські об'єднання (за згодою)		
5.1.7.	Організація та проведення семінарів-практикумів, тренінгів для адміністраторів центрів надання адміністративних послуг та суб'єктів надання адміністративних послуг за участю вітчизняних та міжнародних експертів	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади в області, суб'єкти надання адміністративних послуг, експерти (за згодою)	обласний бюджет	2019 рік – 30,0 2020 рік – 30,0
5.1.8.	Надання організаційно-методичної допомоги центрам надання адміністративних послуг та державним реєстраторам області	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, Головне територіальне управління юстиції у Тернопільській області (за згодою)	не потребує	-
5.1.9.	Організація та проведення конкурсу „Кращий центр надання адміністративних послуг”, «Кращий адміністратор»	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних	обласний бюджет	2019 рік – 70,0 2020 рік – 70,0

			територіальних громад області (за згодою)		
5.1.10.	Організаційно-методичне забезпечення створення центрів надання адміністративних послуг/віддалених робочих місць в об'єднаних територіальних громадах	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	не потребує	-
5.1.11.	Запровадження електронного документообігу між центрами надання адміністративних послуг та суб'єктами надання адміністративних послуг	2019 рік	органи, що утворили ЦНАП, суб'єкти надання адміністративних послуг, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	обласний бюджет районні, міські, міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 300,0 – 2019 рік – 200,0 2020 рік – 200,0
5.1.12.	Запровадження системи надання електронних послуг для бізнесу	2019-2020 роки	структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, представники проектів	не потребує	-

			технічної допомоги, ІТ- волонтери (за згодою)		
5.1.13.	Організаційно-технічне забезпечення ефективної роботи регіональної ради підприємців при облдержадміністрації та рад з питань розвитку малого та середнього підприємництва при районних державних адміністраціях	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації	не потребує	-
5.1.14.	Створення рад з питань розвитку малого та середнього підприємництва при об'єднаних територіальних громадах області	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	не потребує	-
5.1.15.	Забезпечення діяльності, системний моніторинг та аналіз ефективності роботи „гарячої” телефонної лінії з питань підтримки та розвитку підприємництва як системи зворотного зв'язку між місцевою владою та представниками бізнесу	постійно	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	не потребує	-

5.1.16.	Проведення оцінки ділового бізнес середовища за участю незалежних експертів	2019 рік	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	обласний бюджет	2019 рік – 10,0 2020 рік – 10,0
5.2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка					
5.2.1.	Часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків для суб'єктів малого та середнього підприємництва (відповідно Порядку до затвердженого в установленому порядку)*	2019-2020 роки	Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації Німецько-Український Фонд банки-партнери Німецько-Українського Фонду (за згодою), райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	обласний бюджет районні, міські, міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 3000,0 2020 рік – 5000,0 2019 рік – 700,0 2020 рік – 730,0

5.2.2.	Надання фінансової допомоги для фермерських господарств	2019-2020 роки	Державний фонд підтримки фермерських господарств, департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації	кошти Державного фонду підтримки фермерських господарств	згідно з прийнятим рішенням
* в тому числі сплата за рахунок коштів обласного бюджетів агентської маржі на користь Німецько-Українського Фонду в розмірі 0,25% від суми наданого часткового відшкодування					
5.2.3.	Виплата компенсації роботодавцям в розмірі єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для працевлаштування безробітних на новостворені робочі місця	2019-2020 роки	Тернопільський обласний центр зайнятості	кошти Фонду загально-обов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	у межах кошторису витрат
5.2.6	Проведення інформаційно-агітаційної кампанії, спрямованої на позиціонування адміністративно-територіальних одиниць області, як інвестиційно - привабливих для малого та середнього підприємництва (виготовлення каталогів, буклетів, роздаткових матеріалів, флеш-пам'ять, тощо)	2019-2020 роки	райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, експерти (за згодою)	районні, міські, міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 150,0 2020 рік – 165,0

5.3. Ресурсне та інформаційне забезпечення

5.3.1.	Створення єдиного регіонального інформаційного ресурсу (веб-сайту) для підприємців	2019 рік	департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації	державний бюджет	2019 рік – 50,0
5.3.2.	Створення промоційного відео-ролика щодо діяльності інфраструктури підтримки підприємництва в області	2019 рік	департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації	державний бюджет	2019 рік – 40,0
5.3.3.	Створення електронної бази даних вільних земельних ділянок для започаткування бізнесу та реалізації інвестиційних проектів	2019 рік	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, Установа „Агенція регіонального розвитку Тернопільської області” (за згодою)	не потребує	-
5.3.5.	Проведення широкомасштабної інформаційної кампанії та виготовлення необхідної промоційної, методичної та рекламної продукції:	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації, райдержадміністрації,	державний бюджет	2019 рік – 100,0 2020 рік – 100,0

	методичних довідників, посібників, каталогів тощо (щороку 10 одиниць)		виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, навчальні заклади області, бізнес-асоціації, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	районні, міські міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 50,0 2020 рік – 60,0
5.3.6.	Проведення семінарів, тренінгів, навчання, тощо для працівників центрів підтримки підприємництва та консультативних пунктів для бізнесу з підвищення їх професійної компетентності (до рівня консультантів) (щороку 6 заходів)	2019-2020 роки	Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації, зовнішні експерти (за згодою)	державний бюджет	2019 рік – 120,0 2020 рік – 120,0
5.3.7.	Проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, зустрічей, тощо для представників бізнесу області з питань: - бізнес-планування; - підготовки стратегії ведення бізнесу; - ризик менеджменту; - підготовки проектних та грантових заявок на участь підприємців у конкурсах;	2019-2020 роки	Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації, зовнішні експерти, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад,	державний бюджет районні, міські міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 120,0 2020 рік – 120,0 2019 рік – 145,0 2020 рік – 155,0

	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення конкурентоспроможності бізнесу; - підвищення якості обслуговування відвідувачів; - можливості залучення фінансових ресурсів; - започаткування та здійснення експорту; - розробки та впровадження новітніх технологій; - розширення ринків збуту підприємств, стратегія виходу на нові ринки. - переваги переорієнтації внутрішньої торгівлі у виробництво; - підбір якісного персоналу. (щороку 6 заходів)		сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, Установа „Агенція регіонального розвитку Тернопільської області” (за згодою)		
5.3.8.	Систематичний моніторинг, оприлюднення та інформування суб'єктів малого та середнього підприємництва про можливості залучення грантових коштів міжнародної технічної допомоги та кредитних (фінансових) ресурсів міжнародних фінансових інституцій	2019-2020 роки	управління міжнародного співробітництва та фандрайзингу обласної державної адміністрації	не потребує	-
5.3.9.	Організація та проведення круглих столів, тренінгів, навчань, обговорень, семінарів та зустрічей з питань успішних практик участі малих та середніх підприємств у електронних	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської,	не потребує	-

	державних закупівлях (щороку 2 заходи)		Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, експерти, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)		
5.3.10.	Організація та проведення зустрічей представників органів влади та бізнесу з метою налагодження ефективного діалогу	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі спільно з іншими структурними підрозділами облдержадміністрації, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, райдержадміністраціями, виконавчими комітетами Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, суб'єкти	не потребує	-

			господарювання (за згодою)		
5.3.11.	Організація та проведення заходів щодо створення індустріальних парків (щороку 2 заходи)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, суб'єкти господарювання, бізнес-асоціації, вищі навчальні заклади, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	кошти проектів/програм міжнародної технічної допомоги	-
5.3.12.	Організація та проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, навчань для демобілізованих учасників антитерористичної операції, внутрішньо переміщених осіб щодо започаткування та ведення підприємницької діяльності (щороку 1 захід)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, обласний центр зайнятості, регіональна рада підприємців при облдержадміністрації (за згодою), представники проектів/програм	кошти проектів/програм міжнародної технічної допомоги	-

			міжнародної технічної допомоги (за згодою)		
5.3.15.	Організація та проведення тижня підприємництва, програма якого передбачає організацію круглих столів, тренінгів, семінарів, навчань виставок, конкурсів з питань підприємництва та відзначення кращих підприємців області в рамках урочистих заходів з нагоди святкування Дня підприємця (щороку 4 заходи)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі спільно з іншими структурними підрозділами облдержадміністрації, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, райдержадміністраціями, виконавчими комітетами Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, експерти (за згодою)	обласний бюджет районні, міські міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік - 45,0 2020 рік - 45,0 2019 рік – 60,0 2020 рік – 65,0
5.3.16.	Проведення конкурсу „Підприємець року Тернопільщини” (щороку 1захід)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські	обласний бюджет	2019 рік - 10,0 2020 рік - 10,0

			ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації (за згодою)		
5.3.17.	Проведення „Днів відкритих дверей” на успішних підприємствах Тернопільщини	2019-2020 роки	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	не потребує	-
5.3.18.	Організація та проведення форуму для підприємств малого та середнього бізнесу з актуальних питань розвитку підприємництва (щороку 1 захід)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, експерти (за згодою)	обласний бюджет	2019 рік - 100,0 2020 рік - 100,0

5.3.19.	Сприяння участі малого та середнього підприємництва Тернопільщини в бізнес-форумах та інших промоційних заходах, які проводяться в інших регіонах з метою налагодження міжрегіональної кооперації	2019-2020 роки	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, суб'єкти господарювання (за згодою)	кошти суб'єктів господарювання	-
5.3.20.	Поширення інформації про успішні бізнес-практики в процесі здійснення виробничо-комерційної діяльності шляхом оприлюднення кращих практик на офіційних інформаційних ресурсах	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі спільно з структурними підрозділами облдержадміністрації, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, бізнес-асоціації (за згодою)	не потребує	-
5.3.21.	Організація та проведення заходів щодо відзначення професійних свят (за галузевим принципом) суб'єктів малого та середнього підприємництва (щороку 2 заходи)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі спільно з іншими структурними підрозділами облдержадміністрації, територіальними органами центральних органів виконавчої влади,	обласний бюджет	2019 рік - 15,0 2020 рік - 15,0

			райдержадміністраціями, виконавчими комітетами Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, суб'єкти господарювання області (за згодою)		
5.3.22.	Організація та проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, навчань для жінок щодо започаткування та ведення підприємницької діяльності (щороку 1 захід)	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, обласний центр зайнятості, регіональна рада підприємців при облдержадміністрації (за згодою), представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	кошти проектів/програм міжнародної технічної допомоги	-
5.3.23.	Організація та проведення заходів щодо залучення коштів національних та іноземних благодійних фондів для розвитку соціального підприємництва (щороку 1 захід)	2019-2020 роки	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад,	кошти проектів/програм міжнародної технічної допомоги	-

			сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області		
5.3.24.	Поширення інформації про успішну практику молодіжного підприємництва	2017-2018 роки	відділ сім'ї та молоді спільно з департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, навчальні заклади області, бізнес-асоціації, представники проектів/програм міжнародної технічної допомоги (за згодою)	не потребує	-
5.3.25.	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з незайнятим населенням та безробітними щодо можливостей започаткування власної справи, сприяння організації підприємницької діяльності	2019-2020 роки	Тернопільський обласний центр зайнятості, районні служби зайнятості	не потребує	-

5.3.26.	Проведення в рамках щорічних фестивалів майстер-класів та виставок-ярмарків виробів народних художніх промислів	2019-2020 роки	управління культури, облдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, райдержадміністрації, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	кошти учасників	у межах кошторису витрат
5.3.28.	Створення системи інформування для проведення інформаційної кампанії з метою заохочення малого та середнього підприємництва до участі в електронних державних закупівлях	2019 рік	структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, експерти (за згодою)	не потребує	-
5.3.29.	Сприяння залученню проектів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на посилення спроможності бізнес-асоціацій	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, бізнес-асоціації (за згодою)	не потребує	-
5.3.30.	Залучення представників бізнесу та бізнес-асоціацій до публічного	2019-2020 роки	структурні підрозділи облдержадміністрації,	не потребує	-

	обговорення рішень, що стосуються діяльності малого та середнього підприємництва і перспективних напрямків розвитку області		територіальні органи центральних органів виконавчої влади, райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області		
5.3.32.	Переорієнтація професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог ринку праці, потреб галузей економіки регіону	2019-2020 роки	управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади області	не потребує	-
5.3.33.	Організація професійного навчання та підвищення кваліфікації безробітних для зайняття підприємницькою діяльністю	2019-2020 роки	управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади, вищі навчальні заклади області, Тернопільський обласний центр зайнятості	не потребує	-
5.3.35.	Організація підготовки робітників масових професій у професійно-технічних навчальних закладах області	2019-2020 роки	управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади області	не потребує	-
5.3.36.	Здійснення перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницьких структур	2019-2020 роки	управління освіти і науки облдержадміністрації, Тернопільський	не потребує	-

			Національний економічний Університет, Тернопільський Національний технічний Університет ім. Івана Пулюя		
5.3.38	Організація участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у тренінгах та семінарах з питань впровадження інновацій на підприємствах, зокрема у сфері енергозбереження та екологічної безпеки	2019-2020 роки	райдержадміністрації, виконавчі комітети Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області, бізнес-асоціації, експерти (за згодою)	районні, міські міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад бюджети	2019 рік – 110,0 2020 рік – 110,0
5.4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва					
5.4.1	Покращення матеріальної бази центрів підтримки підприємництва області та створення консультативних пунктів в об'єднаних територіальних громадах	2019-2020 роки	Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації Бережанська, Кременецька та Чортківська районні державні адміністрації, сільські, селищні та міські ради об'єднаних територіальних громад області	державний бюджет	2019 рік – 1090,0
5.4.2.	Організація конкурсу бізнес-проектів з подальшим наданням безповоротної	2019-2020 роки	департамент економічного розвитку і торгівлі	обласний бюджет	2019 рік – 100,0

	фінансової підтримки представникам підприємництва області згідно затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації Порядку		облдержадміністрації, Тернопільський міськрайонний центр зайнятості, бізнес-асоціації, представники проектів/програми міжнародної технічної допомоги (за згодою)		2020 рік – 100,0
--	---	--	--	--	------------------

6. Очікувані результати програми

Реалізація заходів програми розвитку малого і середнього підприємництва в Тернопільській області на 2019-2020 роки дозволить досягти збільшення:

- кількості малих і середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення до 48 одиниць;
- кількості зайнятих на малих і середніх підприємствах понад 71,2 тис. осіб;
- кількості діючих суб'єктів фізичних осіб - підприємців до 36,5 тис. осіб;
- обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) на малих підприємствах відносно загального обсягу реалізації в області до 34 %;
- надходжень до усіх рівнів бюджетів від діяльності суб'єктів малого підприємництва понад 1,95 млрд. гривень;
- кількості створених нових робочих місць у сфері малого підприємництва протягом року до 8,4 тис. місць.
-

7. Організація виконання програми та контроль за ходом її виконання

Координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади, взаємодію з громадськими об'єднаннями підприємців та навчальними закладами області щодо виконання заходів програми здійснює департамент економічного розвитку і торгівлі обласної державної адміністрації.

Головним розпорядником коштів є департамент економічного розвитку і торгівлі обласної державної адміністрації, який визначає першочерговість виконання заходів з урахуванням пріоритетних напрямків програми, наявності фінансових та інших ресурсів за погодження з постійною депутатською комісією Тернопільської обласної ради з питань соціально-економічного розвитку, промисловості, енергетики, транспорту, зв'язку, туризму, курортно-рекреаційної та зовнішньоекономічної діяльності.

Основні напрямки та окремі заходи програми можуть коригуватися з урахуванням соціально-економічної ситуації в регіоні з відповідним повідомленням у встановленому порядку Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Механізм реалізації заходів програми вимагає:

- постійного аналізу за ходом виконання програми;
- відповідальності виконавців, що беруть участь у реалізації заходів програми;
- підготовки і внесення пропозицій щодо коригування програми.

Департамент економічного розвитку і торгівлі обласної державної адміністрації проводить щокварталу аналіз виконання заходів програми та подає

звіт у Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, обласну державну адміністрацію.

**Керуючий справами виконавчого апарату
Тернопільської обласної ради**

І.Г.БАБІЙЧУК

Г.М.Воляник
І.М.Порсева